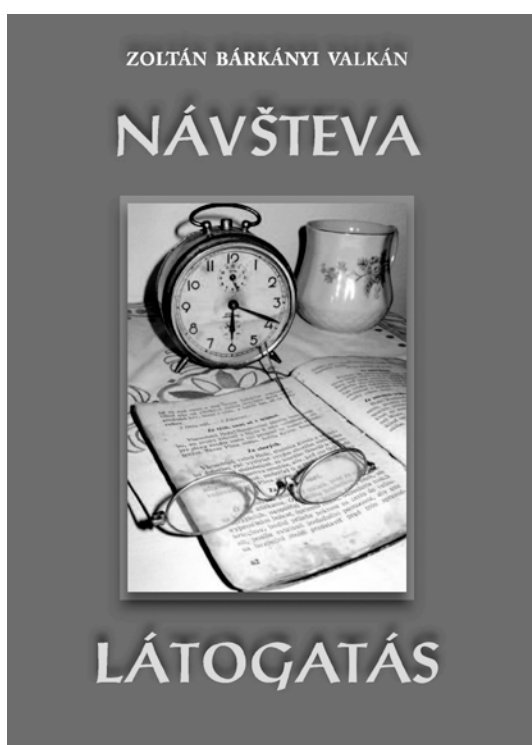

Örök várakozás

Tűnődések Bárkányi Valkán Zoltán legújabb, kétnyelvű rövidpróza kötetén

Bárkányi Valkán Zoltánt, jeles magyarországi szlovák író, publicistát, szerkesztőt nyolcvanadik születésnapja alkalmából eddigi életműve – a magyarországi szlovákság kulturális örökségének megőrzése és gazdagítása érdekében kifejtett sokoldalú, értékes tevékenysége elismeréseként – az anyaország „A Határon Túli Szlovákok Hivatalának Díjával” tüntette ki. Az író szülőföldje hagyományaiban gyökerező, szlovák nyelvű irodalmi alkotásaival, évtizedeken át jelen volt a magyarországi szlovákok hetilapja, a *Ludové noviny* oldalain, s munkásságával jelentősen hozzájárult a magyarországi szlovák nyelv fejlődéséhez, a nemzetiségi identitás megtartásához, megerősítéséhez.

Az író frissen megjelent, kétnyelvű rövidpróza kötetét *Návšteva / Látogatás* (Croatica, 2021) „Kesztlöci felubélieinek” ajánlja. Az elismert magyarországi szlovák írónak ez már a hetedik önálló könyve, ami szervesen épül az előző, szintén kétnyelvű kötetére – *Balada o starkej / Ballada az öregasszonyról* (Croatica, 2016) –, egyben Pavol Kondač kétnyelvű novelláskötete *Osudové prelomy / Sorsfordulók* (Croatica, 2018) folytatásának is tekinthető, melyet a SlovakUm Non-profit szervezet adott ki. Az új könyv tisztelgés az írói életmű előtt, a szerző születése nyolcvanadik évfordulóján. A személyes jubileum alkalom arra, hogy elmélyüljünk prózájának sajátos világában, belemerüljünk történetei olvasásába, ízlelgetve egyedi művészi stílusát. Közben nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a „fehér sziklák ölelésében” (idézet az írótól) ábrázolt világ ma már csak az emlékezetben és szövegformában létezik. Eppen ez a tény ruházza fel Valkán műveit egy sajátos jelentésbeli többlettel és helyezi új megvilágításba a legújabb kötetét.

A könyv címe *Návšteva / Látogatás* a szövegtörzshöz viszonyítva jelzi írói kézjegyének állandó jegyeit. Egyik visszatérő motívuma éppen a *látogatás* eseménye és a szó jelentésmezéjébe tartozó, vele szorosan összefüggő, akár első olvasásra jelentéktelennek tűnő hétköznapi történetek – *távozás*, (*hiábavaló*) *várakozás a visszatérésre*, a *látogatásra*, *csalódás* – melyek egyrészt a történetek mozgatórugói, másrészt súlyos

konfliktusok és veszteségek következményei. A címválasztás közvetve utal az írói önreflexióra, a különböző korszakokban született prózák közötti folytonosságra. Erről tanúskodik a művészileg igényesen kidolgozott, első önálló kötetéből *Vzplanutie / Fellángolás* (1987) áttemelt címadó elbeszélés is. Ezt a szándékot erősíti a huszonnégy írását magába foglaló antológia, melyben úgy a szlovák, mint a magyar részben tizenkét-tizenkét rövid-próza kapott helyet. Az író a szlovák nyelvű részbe (*Návšteva*) az utóbbi öt évben született, a *Ludové noviny* hasábjain megjelent legújabb műveit sorolta. A magyar nyelvű írások közé (*Látogatás*) az eddig megjelent szlovák nyelvű kötetekből válogatott történeteket (ezeket *Zsembery Teréz* és *Vércse István* megbízható magyar fordításában olvashatjuk). A válogatást mindkét részben a címadó elbeszélés zárja.

A kötet olvasása során feltűnik, hogy a szerző által válogatott szövegek döntő többsége az elmagányosodott, a végső távozásra készülő idős férfiak és asszonyok egyéni tragédiájában kicsúcsosodó *várakozás – látogatás* motívumokra épül (pl. *Strážca / Csősz; Kar / Halotti*

„Egyik visszatérő motívuma éppen a látogatás eseménye...”

tor; *Trpké sklamanie / Keserű csalódás; Kara néni karácsonya / Vianoce tetky Karovej; Narodeniny / Születésnap*). A többi írás különböző nemzedékek időszerű problémáit veszi nagytitkos alá (pl. *Náhodné stretnutie / Váratlan találkozás; Začláňas mi / Eltakarod a napot; Hostia u starkých / Vendégek a nagyszülőknél; Öregek szerelme / Starecká láska*), némileg ellensúlyozva a mulandóság komor légkörét. Az írói érdeklődés határozott elmozdulása az elmúlás felé arra utal, hogy elérkezettnek látja az időt megosztani olvasóival a – napjainkban tabutémának számító – halállal kapcsolatos gondolatait, tapasztalatait. Eddigi életműve is bizonyítja, hogy ifjúkora óta izgatja az elmúlás folyamata, annak észlelhető testi és lelki jelei. Példa erre az írói pályája kezdetén született *Starka / Öregasszony*, (1987) című, finom líraisággal megrajzolt névtelen idős asszony búcsúzása az élettől. Jelen kötet történeteinek középpontjában olyan idős, magányos emberek állnak, akiknek élete folytonos „fájdalmas”, „hiábavaló”, „megalázó” várakozásban telik. Az egykor dolgos, életerős emberek, akik a ház körül, a szőlőben, a mezőn, a kertben, a bányában szorgalmasan végezték munkájukat, mára megöregedtek, elbizonytalanodtak, fizikailag elerőtlenedtek, egészségileg megroppantak. Az enyészet jeleit döbbenetesen észleli a rég nem látott szülőn a messzire szakadt fiú:

„*Mintha a ráncok a homlokán elmélyültek volna, a szeme beesettebb és fénytelen volt. Kicsi, sovány, száraz öregasszony...*” (Látogatás - 160. old.); „*Karjai pihekönnyű, csont és bőr testet ölelnek*” (Majd, majd - 119. old., mindkét idézet Zsembery Teréz fordítása).

A szülők elmagányosodása kortünet. Esetünkben az okok között sajtóságonként merülhet fel a fiatalok zárt nemzetiségi közösségből való kiválása, a hagyományos falusi életmód, a nemzedéki elmentések, a hagyományok terhe alól szabadulni vágyó ifjú nemzedék városba áramlása vagy a korabeli politika következtében Szlovákiába, esetenként Nyugatra történt kivándorlása. Ezzel nemcsak a falu közössége, de a hagyományos családmódel is szétesik. A szülők és gyermekeik elidegenednek egymástól, visszatalálniuk egymáshoz szinte lehetetlen. Valkán magára maradt, éltes korban lévő öreg szereplőinek nem marad más, csupán az örökös várakozás valakire vagy valamire. A várakozás különös, felfokozott lelkiállapotként sajátos létformájukká válik. A várakozás tárgyától és eredményétől függően hol pozitív, hol döntően negatív érzésekkel töltődnek fel, amelyek mozgósítják vagy visszafogják energiáikat. A várakozóban reményt és önáltatást vagy csalódást, kijózanodást és kétségbeesést kelt az elmaradt látogatás (*Narodeniny / Születésnap*), a meg nem érkezett levél (*Minulost' sa chcela stretnúť s budúcnosťou / A múlttal találkozni akart a jövővel*), vagy az idősek otthonába kerülés elhúzódnása (*Neúprosné poradie / Kegyetlen sorrend*). A lelki lehangoltság, az elhagyatottság, az egyén reménytelen helyzete akár olyan szélsőséges határesetekben is megnyilvánulhat, mint az öngyilkosság (*Minulost' sa chcela stretnúť s budúcnosťou / A múlttal találkozni akart a jövővel*). Bárkányi Valkán Zoltán műveiben eddig még nem találkozunk az öngyilkosság motívumával, amivel szándéka szerint a magára maradt idősek tarthatatlan helyzetére hívja fel a figyelmet. A történetek szereplőiről tudjuk, hogy mélyen vallásos emberek, akik az elmúlással kapcsolatban is alávetik magukat az egész életüket befolyásoló, irányító katolikus hit elveinek és elvárásainak. A várakozás Jézus születésére, feltámadására, második eljövételére a keresztényi viselkedés alapvető, egész életen át tartó lételeme éppúgy, mint az örök üdvösséget ígérő elmúlásra való készülődés. A hívő ember tisztában van az élet végességével. Tudja, hogy a halál bármikor bekövetkezhet, eljövételének időpontja azonban bizonytalan. A halál bizonyosságának tudata viszont arra készíti, hogy életét felelősen szervezze meg. Az elmúlással összefüggésben érzékelhető, hogy Valkán szereplőinek tudatában összemosódnak a keresztény tanítások és a néphit alkotóelemei. Megfigyelhetjük ezt például a következő idézetben:

„Az írói érdeklődés határozott elmozdulása az elmúlás felé...”

„A várakozóban reményt és önáltatást vagy csalódást, kijózanodást és kétségbeesést kelt az elmaradt látogatás...”

„– Jól figyelj! – folytatta csendesen. – Hajnalban a halál madara nézett rám. Valójában egy kuvik volt, és az ágyam végébe ült. A csőrét ki sem nyitotta, csak nézett és figyelt. Én meg azonnal tudtam, mit akar. Azt, hogy szedjem magam, és menjek vele, mert már eljött az időm. (...) Jozef Sokolík a szobaajtó fölötti keresztre nézett, lassan lehunyta szemét, és elkezdte halkán az ima szavait sutogni.” (Iskolai kirándulás, 110.o., Zsembery Teréz fordítása)

A dédapa halálos ágyán magyarázza unokájának, hogy ha a bagoly (népiesen „kuvik”) a halál madara megjelenik egy ház közelében, ott meghal valaki. A „kuvik” hozzá is eljött jelezve számára, hogy készülődjön a nagy útra. Az elmúlás jelképei a „kuvik” és a kereszt a falusi hívó ember tudatában összefonódik. Az író (a szlovák nyelvű változatban) a főhős helyi szlovák hagyományokhoz, köztük a nyelvhez való hűségét ízes helyi szlovák nyelvjárásának megidézésével („len sa pozíral a čučal / csak nézett és hallgatott”) hangsúlyozza. Az autentikus, stilisztikailag releváns, érzelmi és hangulati többletjelentéssel bíró nyelvezettel hiteles, bensőséges hangulatot teremt. A kötet szereplői aktív éveik során tanúi, s egyben életben tartói voltak az elmúlásra várakozás során használatos rítusoknak. A hagyományos családmóddal összeomlásával azonban fokozatosan eltűntek ezek a szokások. Ma már sivár életkörülményeik között aligha képzelhető el akár csak a hagyomány töredékének megvalósulása is:

„Egyedül vagyok akár az ujjam, gondolta, bár van lányom, fiam, unokáim. (...) Elborzadva döbbsent rá, hogy senkitől sem búcsúzott el, nem gyónt meg, bűnbocsánat és utolsó kenet nélkül kell elmennie...” (Strážca / Csósz, 13.o., Zsembery Teréz fordítása)

Ez a körülmény jelzi, hogy a hagyományos kultúra hordozói távoztával végleg szétesnek, eltűnnek azok a szokások, amelyek egykor a mindennapi élet szerves részei voltak. Csak remélhetjük, hogy ezek a rítusok megújított formában idővel új hagyományokat teremtenek. Végezetül egy olyan történetet ajánlunk az olvasó figyelmébe, melyben az író Ilcsa néne közelgő elmúlását a „bánat fekete madarainak” megjelenésével készíti elő. Ilcsa néne egyre csökkenő ereje ellenére is elvégzi az udvarsöprést, s miközben nyugtázza a számára vészjósló jelet, utolsó erejével még elvégzi minden hátralévő munkát a ház körül, hogy megfelelően felkészülve várhassa a kis Jézus születését:

„Amikor már minden gyertya égett, ösztönösen, apró, csoszogós léptekkel visszament az ágyhoz. (...) Így nézte az apró gyertyalángokat, melyek lassan, fokozatosan erőre kaptak és ragyogó fénybe borították a helyet. (...) Egyáltalán nem értette, hogy ebben a szinte vakító fényességben hogyan, honnan jöttek egymás után azok, akiket szeretett. (...) (Kara néni karácsonya, 105-106.o., Zsembery Teréz fordítása)

A szenteste szokásrendjéhez élete utolsó mozzanataig ragaszkodó asszony halálát gyengéd együttérzéssel megrajzolt jelenet a gyertyák fényében felsejlő, régen eltávozott szeretteinek látomásában tetőzik. Eljöttek érte, hogy a kis Jézus születését köszöntő közös éneklés közben együtt távozzanak a megálmódott és várt örök életet ígérő világba. Szimbolikus útjukat a mindannyiuk megtisztulását jelképező hóesés kíséri.

A Bárkányi Valkán Zoltán írói műhelyében született kétnyelvű rövid-próza kötettel való ismerkedés folyamán egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy az író eddig megjelent prózáiban is – néhol közvetetten, másutt a sorok mögött megbújva – tetten érhető tragikus tónus legújabb műveiben egyre komorabb képekben, egyre határozottabban tör magának utat. Ez a szövegek modalitását érintő eltolódás minden bizonnyal éppúgy magyarázható az évek sokasodásával, mint a személyes érintettség lehetőségével. Nem lehet nem észrevenni az idő egyre gyorsulóbb múlását. Laco Novomeský verssora: „Az idő röpköd, mint a végtelenbe tűnő madarak” különösképpen igaz lehet, ha az elmúlásra, Valkán

---

„A hagyományos családmóddal összeomlásával azonban fokozatosan eltűntek ezek a szokások.”

„Szimbolikus útjukat a mindannyiuk megtisztulását jelképező hóesés kíséri.”

---

legújabb történeteinek központi motívumára gondolunk. Az író már fiatalkorában megtapasztalta, hogy a szülőfalujában halálra készülődők családjuk körében búcsúznak a földi élettől. A halált akkoriban az élet természetes részének tekintették. Az ebben a témakörben gyűjtött tapasztalatait és élményeit az utóbbi években aktivizálja és felhasználja írásaiban, új témákat, motívumokat és új hangot emelve be prózáiba. Az új témakör hiteles feldolgozása ösztönözést nyújthat az olvasónak ahhoz, hogy a jobbitás szándékával elgondolkozzon ezirányú élettapasztalatain és lehetőségein.

Maruzsné Sebó Katalin

Bárkányi Valkán Zoltán

Majd, majd...

Ifjabb Jozef Petrík középiskolai tanárt már régóta lelkiismeret-furdalás gyötri és sebzett a lelke. Pontosabban attól a naptól fogva, amikor öreg és nagyon beteg anyjának ágyára rátelepedett a halál és magával vitte. Apja egyes-egyedül maradt a családi házban, és nyolcvanhét évesen könnyen sebezhetővé vált. Amikor a temetésen könnyes szemmel nézte anyja koporsóját, keményen megfogadta magában, hogy apját minden körülmények között a lehető leggyakrabban fogja látogatni. Szabadideje azonban kevés, szinte semmi sem volt. Délelőtt tanított, ebéd után egész kora estig a kollégiumban neveletlen gyerekeket tanított mőresra. Hét végén sem volt a maga idejének ura, szakszövegeket fordított. Valamiből csak élnünk kell, mentegetőzött.

Apját eleinte gyakrabban, majd egyre ritkábban hívta fel, de mindig ugyanazt mondta: rengeteg a munkája, de apja csak ne féljen, talál majd ő időt és elmegy meglátogatni, mennie kell. Egy reggel apja és a saját maga névnapján, vagyis József-napon, amire egyébként a felesége figyelmeztette, durván káromkodott és szidta magát, a buta, érzéketlen és hálátlan hazugot. Nagyon szégyellte magát. Legszívesebben a föld alá süllyedt volna. Önkéntelenül a telefon után nyúlt, felhívta a munkahelyét és egyszerűen bejelentette: magas láza van, orvoshoz kell mennie. Alig három óra múlva az ifjabb Jozef Petrík a szülői ház kapuja előtt kiszállt az autóból, hóna alatt szorosán fogta az apjának szánt ajándékot, egy üveget kedvenc kékfrankosából. Ilyet annak idején az apja termelt és becsületesen iszogatta is. Mielőtt a fiatalabb Petrík bement volna, egy kicsit még tipródott, öröm helyett könnyű remegést érzett, amilyen akkor szokta elfogni, amikor a bűneit kellett néha meggyónnia. A figyelmét nem kerülte el a düledező kerítés, az elhanyagolt kiskapu is új olajfestéket kért. A tágas udvaron a pusztulás szembeötlő képe még szájalomra méltóbb volt. Hajdan, ahogy visszaemlékszik, mindenütt példás volt a rend, az udvarról felseperték az utolsó kis szemetet is. Most meg? Felesleges limlom mindenütt, teljesen elhanyagolt, mintha mindenki elhagyta volna. Hatalmas a gaz. A disznóól üres, mintha kifosztották volna, csak pár tyúk csipkedte a foltokban növényfüvet. Füttyült a kutyának. Semmi. Megremegett félelmében. Ez nem jelentett semmi jót. Régi jó barátja, az öreg farkaskutya mindig megérezte, ha jött, és boldogan eléje futott, hogy üdvözlje. Mindig tudtak bolondozni és panaszkodni egymásnak. Valószínűleg nincs már és teljes joggal a kutyamennyországba került. Valószínűleg onnan néz ide le, csóválja a farkát, játszani szeretne, simogatásra vágyik, gondolta nosztalgiával az ifjabb Jozef Petrík.

„A halált akkoriban az élet természetes részének tekintették.”

Az öreg a tornácon ült, és élvezte a még csípős nap sugarait. Ahogy meglátta a fiát, felállt, és mintha nem hinne a szemének, meglepve felkiáltott:

– Te vagy az, Jozko? Tudtam, megéreztem a térdemben, hogy egyszer csak megjelenysz itt. De hogy ilyen váratlanul, arról nem is álmodtam.

A férfi megölelte öreg, vékonyka apját. Vizsgálódva nézte az arcát. Nehezen hitte, hogy karjai pihekönnyű, csont és bőr testet ölelnek, amelybe csak hálni jár a lélek. Lehetséges, hogy apja ennyire lefogyott? Nem akarta elhinni.

Az üveg bort meghatódott apja kezébe nyomta, zsebkendőjével törölgetni kezdte a szemüvegét és rögtön a szemét is. A legszívesebben elsírta volna magát. Családjukban azonban csak az asszonyok sírhattak. Az érzékeny, könnyező férfiakat mélységesen megvetették. Nemcsak családjukban, hanem az egész faluban.

– Hogy megy a sora, apám? – kérdezte a látogató, amikor már biztos volt benne, hogy a szomorúságtól nem remeg a hangja.

– Jól vagyok fiam – felelte az öreg gondolkodás nélkül. – De mondd csak, minek hoztad a bort? Tudod, hogy nekem is van, nem is kevés. Nemcsak borom, hanem pálinkám is, éget, mint a tűz. Nem kellene fölöslegesen pénzt kidobni.

– Csak hogy koccintsunk – válaszolta a fia. – Hiszen ma névnapunk van, nem igaz?

– Igazad van, fiam – adta meg magát az ünnepelet. – Hát akkor koccintsunk.

– A legjobbakat – az ifjabb Jozef Petrik a szeme magasságába emelte a poharat. – Egészségére, apám.

– A tiédre, fiam!

Az öreg egy percig hallgatott, azután nyugodtan a fiához fordult:

– Hogy most itt vagy, ez azt jelenti, hogy Húsvétra nem jöttök, igaz? Értem én, fiam, értem. Együtt akartok lenni. Ez így van rendjén. Az ember örül, hogy így van, de sajnálja is. Természetesen nem azt, hogy a család együtt van, hanem azt, hogy egyre ritkább vendégek vagytok itt, nálam.

Fia már-már lélegzetet vett, hogy tiltakozzon, de az öreg gyorsan folytatta:

– Vagyunk itt néhányan megözvegyült öregek, akik vasárnaponként találkozgatunk egymásnál. Beszélgetünk, tévét nézünk. Mindenki hoz valamit, bort, pálinkát. A vendéglátó, vagyis a házigazda készít valami egyszerű ételt, gondoskodik édesről vagy sósról. Két héttel ezelőtt itt találkoztunk nálam. Csirkepörköltet főztem galuskával. Látnod kellett volna. Vacsorára egy kanállal se maradt nekem. De nem is erről akarok beszélni.

Akkor megállapodtunk, hogy Húsvétkor ami kell, valahogyan összeadjuk, és a találkozónkon, ahogy illik, lesz báránysült, főtt füstölt sonka kemény tojással, esetleg sült nyúl.

– Apám, küldhetnék valami húst.

– Még mit nem, fiam – legyintett felháborodása jeléül az öreg. – Mindenünk megvan, ami csak kell. Sőt. Majdnem elfelejtettem! Húsvétra megsüthetjük azt az igazi húsvéti finomságot, gidából. Bújna Miskónak van húsvéti gidája, felajánlott belőle nekünk. Elég öregek vagyunk már ahhoz, hogy tudjuk, mindenről magunknak kell gondoskodnunk, nem repül a szánkba a sült galamb! Mint a vendéglőben, ha nem rendelsz, magától senki nem tesz a tányérodra semmit!

A két Petrik megint koccintott.

Rövid hallgatás után az idősebb Jozef Petrik mesélni kezdett a magukra maradt öregekről, akiket a fia is ismert, a velük való találkozásokról, nemcsak vasárnap, hanem hétköznap is. Dicséretképpen nem feledkezett meg a jó viszonyról közöttük, arról, ha valamelyikük csomagot kap a gyerekeitől vagy unokáitól, azonnal riasztja a többieket, hogy jöjjenek egy kis beszélgetésre és kóstolják meg a finomságokat.

Az ifjabb Petrik hirtelen elpirult. Elszántan kutatott az emlékezetében, mikor is küldött csomagot az apjának. Mikor volt? Nem jutott eszébe. Van annak négy-öt hónapja. Aztán felmerült benne a kérdés: miért nem akarja az apja, hogy legalább Húsvétra küldjön neki valamit? Vizsgálódva nézte apja lefogyott, nyúzott, sárgás arcát, beesett, sötét karikás szemét és aszott testét. A sajnálattól fájdalmasan összeszorult a szíve. Bármit mond is az apja, nem hallgat rá. Megfogadta: nagy csomagot küld, és már tudja is, mi lesz benne, milyen nyalánkságot nem utasít vissza. Két üveg jó pezsgőnek is helyet kell szorítania. Legalább Húsvétkor legyen minek örülniük az öregeknek, mint fiatalokkorukban, hadd élvezzék az olyan ételeket, amelyeket a gazdaszonyoknak biztosan nem kellett kétszer kínálniuk!

Apa és fia ekkor mintha elveszítették volna a beszéd fonalát. Csendben szopogatták a poharukat, elevenen elképzelték a következő találkozást, egy jó sort hallgattak. Szó nélkül ültek és iszogattak. Az ifjabb óvatosan csak megnedvesítette a nyelvét a borban, hiszen még vezetnie kellett. Néha észrevétlenül rápillantott a karórájára. Időben haza akar érní, még ilyen-olyan dolga van. Váratlanul felállt, hogy búcsúzzon.

– Hová sietsz úgy?

– Már késő van. Mindjárt sötétedik, és az igazat megvallva nem szívesen vezetek...

– Igazad van, fiam... De várj még egy kicsit...

Az apa felállt, és egyenesen a kamrába ment. Egy perc múlva visszajött, és a karja tele volt füstölt dolgokkal. Egy egész füstölt hátsó házi sonka, néhány szál illatos kolbász, egy darab fehér sózott szalonna. Csak a családnak és az igazán jó barátoknak tartogatott híres házi készítmények.

– Apám, kérlek... – a fiú zavarban volt.

– Ne félj semmit, nem neked van, az unokáimnak küldöm. A menyemnek, Ankanak meg vidd ezt a zacskó pucolt diót és egy kevés mákot. Tudom, hogy szívesen süt mindenféle nyalánkságot. Mindjárt hozok egy kis répát, petrezselymet és zellert is. Zöldségem annyi van, hogy nem is tudom, mit kezdjek vele. Most jutott eszembe, krumplit is vihetnél. A pincében van, gyere, legalább egy kis zsákkal szedj. Vigyél, meglátod, megdicsérnek érte!

– Nem, apám, nem... – tiltakozott határozottan a fia. – Hiszen tudja, mindenünk megvan, ami csak kell...

– Ugyan, gyeregem. Egy év alatt sem eszem meg ezt a sok zöldséget... Én már inkább csak csipegetek...

Az ifjabb Jozef Petiiknek nem kellett magyaráznia, piruló arca mutatta, mennyire szégyenkezik, amikor apja terméséből ennyi mindent a csomagtartóba rakott.

– Apám, névnapja alkalmából még egyszer minden jót kívánok – búcsúzott ifjabb Jozef Petrik a szülőapjától. – És üdvözlöm a barátait is. Mindannyiuknak kellemes húsvéti ünnepeket kívánok! – mondta búcsúzóul, és behuppant a volán mögé.

Idősebb Jozef Petrik még akkor is a kapu előtt álldogált, amikor az autó már rég eltűnt a szeme elől az éles kanyarban. Csak a Jóisten tudja, sóhajtott fel szomorú szívvel, amikor végre elhatározta, hogy bemegy. Lassú mozdulatokkal becsukta a félhomályba merült ház kapuját. Kulccsal a kezében jobbjával még reménytelenül legyintett egyet, mint akinek már nincs mit mondania. Csak a Jóisten tudja...

(Zsembery Teréz fordítása)